

Розвиток інформаційного забезпечення фундаментальних і прикладних досліджень установ НАН України, а також представлення їхніх розробок у світовому науково-інформаційному просторі мають велике значення для підвищення ефективності вітчизняної академічної науки та її більш глибокої інтеграції до європейського і світового наукового співтовариства. ...Починаючи з 2006 р. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського здійснює централізовану передплату доступу до зарубіжних баз наукової інформації. Перелік баз визначається заявками установ НАН України, обсягами фінансування та статистикою використання цих ресурсів. Однак у 2011–2013 рр. кошти на передплату виділялися в менших обсягах і надходили зі значним запізненням, що зумовило скорочення у 2–3 рази обсягу інформаційних ресурсів, одержаних українськими науковцями в цей період.

У 2013 р. було здійснено низку заходів, спрямованих на кардинальне поліпшення організації цієї справи. Так, за ініціативою НБУВ та за сприяння Держінформнауки України Кабінет Міністрів України прийняв постанову (від 09.10.2013 № 741), яка уможливила здійснення передоплати онлайн-доступу до зарубіжних баз наукової інформації та користування ними впродовж цілого року. Крім того, НБУВ та Видавничий дім «Академперіодика» НАН України за підтримки Інформаційно-бібліотечної та Науково-видавничої рад НАН України провели консультації із зарубіжними корпораціями – інтеграторами баз наукової інформації Elsevier, EBSCO, Springer, Euromonitor International, а також Державною публічною науково-технічною бібліотекою Росії, Президентською бібліотекою ім. Б. М. Єльцина щодо розширення доступу академічних установ до їхніх баз даних, у тому числі й на безоплатній основі.

У 2013 р. НБУВ забезпечувала доступ для 57 установ НАН України за погодженими IP-адресами до баз даних Elsevier, EBSCO, IOP Science (Institute of Physics Publishing); для окремих установ НАН України – до бази Inspec, а також на пільгових або тестових умовах – до баз ARDI (Access to Research for Development and Innovation), BioOne (за підтримки асоціації «Інформатіо-Консорціум» у співробітництві з Electronic Information for Libraries), Електронної бібліотеки дисертацій Російської державної бібліотеки, Електронного читального залу Президентської бібліотеки ім. Б. М. Єльцина, Polpred.com (Росія) та East View (МДУ ім. М. В. Ломоносова).

Забезпечення у 2014 р. централізованого доступу до зарубіжних баз наукової інформації залежатиме від розмірів фінансування. Для збереження обсягів надання доступу до 4 провідних баз даних хоча б на рівні минулого року потрібно щонайменше 7,5 млн грн.

Для ефективного і повноцінного розвитку вітчизняної академічної науки не менш важливим питанням є представлення періодичних видань НАН України у провідних наукометричних базах, насамперед у Scopus. І хоча Академія за цим показником посідає кращі позиції, ніж інші наукові відомства, наявний рівень не можна вважати прийнятним. Так, в Україні видається 1804 наукові журнали, 271 з яких – у НАН України. З них у наукометричній системі SciVerse Scopus проіндексовано 47 журналів (у тому числі 33 академічних), що становить менш як 4 % від загальної кількості видань, а в системі Web of Science – усього 18 журналів (з них 16 академічних), що становить 1 % від загальної кількості наукової періодики. Причини такого становища зумовлені недостатнім обсягом передплатних послуг; невідповідністю українських журналів вимогам світових наукометричних систем; пасивністю редколегій.

...Президія НАН України доручила НБУВ здійснити на основі процедури відкритих торгів закупівлю онлайн-доступу до зарубіжних баз наукової інформації для користувачів бібліотеки, а також для установ НАН України як зовнішніх користувачів її ресурсів. Вирішено вважати пріоритетом закупівлю доступу до баз даних компаній Elsevier (включно зі Scopus), EBSCO, Inspec, IOP Science, Institute of Physics Publishing. Серед заходів для поліпшення ситуації з представленням періодичних видань НАН України у світових наукометричних базах передбачено систематичне проведення за участю спеціалістів корпорацій Elsevier, EBSCO, Springer та ін. практичних семінарів для науковців, представників редколегій, працівників редакцій та бібліотечно-інформаційних підрозділів установ НАН України з питань використання зарубіжних баз даних і приведення академічної періодики у відповідність з вимогами наукометричних систем *(Із зали засідань президії НАН України // Вісник НАН України. – 2014. – № 3. – С. 4–6).*